

Μάθημα 5ον

Ο ΚΥΡΙΟΣ, Ο ΣΩΤΗΡ ΜΑΣ

(Λουκ. ιε', 3-10)

Διὰ τὸν Κατηχητήν. Ἡ γλυκύτερη χαρὰ καὶ βεβαιότης, αἱ ὁποῖαι ἀρδεύουν τὴν καρδίαν ἡμῶν καὶ μᾶς στηρίζουν εἰς τὴν ζωὴν, πηγάζουν ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι ὁ Κύριος εἶναι ὁ Σωτὴρ μας, ὅτι μᾶς ἀγαπᾷ καὶ εὐρίσκεται πάντοτε εἰς τὸ πλευρόν μας. Αὕτη ἡ ἀλήθεια, πού ἔχει σημασίαν διὰ τὴν χριστιανικὴν ζωὴν καὶ τὸν ἀγῶνα διὰ τὴν κατάρκτησιν τῶν ἀρετῶν, πρέπει νὰ ὑπογραμμισθῇ εἰς τοὺς Κατηχητόπαιδας καὶ νὰ μεταμορφωθῇ εἰς διαρκὲς καὶ μόνιμον βίωμά των.

ΔΙΗΓΗΣΙΣ. Φθινοπωρινὸ ἀπόβραδο κι' ὁ ἥλιος εἶχε χαθῇ γρήγορα. Μερικὰ μεγάλα κατακόκκινα σύννεφα εἶχαν φανῇ στὸν ὀρίζοντα. Μπήκε ἡ μητέρα καὶ ἀναψε τὸ φῶς στὸ δωμάτιο, πού εἶχε σκοτεινιάσει. Ὁ παππούς, πού ἐκάθητο σιωπηλὸς στὸ παραθύρι, γύρισε καὶ κοίταξε τὴν κόρη του.

—Τί συμβαίνει, τὴν ἠρώτησε, κι' εἶσαι τόσο ἀνήσυχη;

—Λέει ἀπὸ τ' ἀπόγευμα ὁ Τάκης καὶ δὲν ξέρω πού πήγε. Εἶπε πῶς θὰ βγῇ λίγο νὰ παίξῃ!, ἀπεκρίθη ἡ μητέρα καὶ ἐπλησίασε τὸ παραθύρι. Νά, νύχτωσε!, εἶπε καὶ τράβηξε μὲ προσοχὴ τὶς κουρτίνες.

Τὴν ἴδια στιγμὴ, παιδιὰ, ἀνοίξε ὀρμητικὰ ἡ πόρτα καὶ μπήκε ὁ Τάκης. Ἦτο κατακόκκινος ἀπὸ τὸ τρέξιμο, ἀναμαλλιασμένος, μὲ ρούχα τσαλακωμένα.

—Ποῦ ἦσουν, παιδί μου; ἠρώτησε ἡ μητέρα του κι' ἀνάσανε ἡσυχασμένη, πού τὸν ἐβλεπε.

—Ποῦ χάθηκες, Τάκη; ἠρώτησεν ὁ παππούς. Ἡ μητέρα σου ἀνῆλθε σὺχισε πολὺ. Ντροπὴ σου.

Ὁ Τάκης ἔσκυψε τὸ κεφάλι ντροπασμένος. Τί νὰ εἰπῇ; Κι' ὅταν μάλιστα ἤκουσε τὴν μητέρα του, πού εἶχε σταθῇ πλάι του καὶ τὸν ἐμάλλωνε μὲ σκληρὲς ἀλλὰ δίκαιες παρατηρήσεις, τοῦ ἦλθαν στὰ μάτια δάκρυα, γιατί ἦταν καλὸ παιδί.

—Μὰ καλὰ, τί μπορούσα νὰ ἔχω πάθει; ἠρώτησε μὲ ἀδημονία. Ἔπαιζα. Ἐκεῖ, στὴν ἐπάνω γειτονιά ἔχει ἓνα μεγάλο οἰκόπεδο μὲ δένδρα καὶ μαζευτήκαμε ὅλα τὰ παιδιά. Τί κακὸ ἔκαμα;

Ἡ μητέρα του ἐβγῆκε ἀπὸ τὸ δωμάτιο χωρὶς νὰ προσθέσῃ τίποτε ἄλλο, ἀλλὰ ὁ παππούς εἶπε μὲ τὴν ἡμερὴ, γλυκεῖα του φωνῇ.

—Κακὸ δὲν ἔκαμες, παιδί μου. Ἄν δὲν παίξουν τὰ παιδιά, ποῖος θὰ παίξῃ; Ἀλλὰ ὅλ' αὐτὰ μὲ φρονιμάδα, μὲ προσοχή, νὰ ξέρουν στὸ σπίτι πού πηγαίνεις. Γιατί οἱ κίνδυνοι εἶναι ξαφνικοί, ἐρχονται ἀπὸ κεῖ πού δὲν τοὺς περιμένεις.

Ἀπλώσε τὸ χέρι του ὁ παππούς στὸ σγουρόμαλλο κεφάλι τοῦ Τάκη, τὸ ἐχάιδεψε καὶ τὸν ἐτράβηξε νὰ καθίσῃ σὲ ἓνα σκαμνάκι, πλάι του. Καὶ τότε τοῦ εἶπε μίαν ὥραία, μικρὴ ἱστορίαν. Ἀκούστε τὴν κι' ἐσεῖς, ἀγαπητὰ παιδιά.

—Σ' ἓνα καταπράσινο βουνὸ ζοῦσε ἓνας καλὸς βοσκός. Τὸ καλοκαίρι ἀνέβαινε στὶς ὑψηλὰ κορφές, γιὰ νὰ χαίρωνται τὰ προβάτκια του τὴν σκιὰ καὶ τὴν δροσιὰ. Τὸν χειμῶνα τὰ κατέβαζε στὸν κάμπο, γιὰ νὰ τὰ προφυλάξῃ ἀπὸ τ' ἄγρια χιόνια. Τ' ἀγαποῦσε πολὺ καὶ τὰ καμάρωνε ἔτσι, πού πήγαιναν μὲ σκυμμένο τὸ κεφάλι τοὺς ἐμπρός. Τὰ μετροῦσε, τὰ ξαναμετροῦσε κι' ἦτο εὐχαρισστημένος.

—Ἐχὼ ἑκατὸ πρόβατα, ἔλεγε. Εἶναι ἓνα καλὸ κοπάδι καὶ πρέπει πολὺ νὰ προσέχῃ μὴ ξεστρατίσῃ κανένα ἀρνί.

Οἱ κίνδυνοι ἦσαν πολλοί: Πρῶτα-πρῶτα, οἱ λύκοι πού πεινασμένοι κι' ἄγριοι τριγυρνοῦσαν στὰ βουνὰ καὶ στὰ λαγκάδια. Οἱ γκρεμοί, πού ἦσαν κάτω ἀπὸ τὰ πόδια τῶν προβάτων. Οἱ κλέφτες, πού μπορούσαν νὰ ῥθουν τὴν νύκτα καὶ νὰ τ' ἀρπάξουν.

Γι' αὐτό, τὸ πρωὶ πού ζημέρωνε ὁ Θεὸς τὴν ἡμέρα καὶ τὸ βράδυ πού ἡ νύκτα ἤρχετο καὶ ἐσκέπαζε τὸν κόσμον γεμίζοντας τὸν οὐρανὸ ἄστρα, ὁ καλὸς βοσκὸς ἐμετροῦσε καὶ ξαναμετροῦσε τὰ πρόβατά του μὴ τοῦ λείψῃ κανένα, μὴ πάθῃ καμμιὰ ζημιά.

Φρόντιζε πάντα νὰ τὰ δηγῇ σὲ πλούσιες βοσκάς, νὰ βρίσκουν χορτάρια τρυφερὰ κι' ἀπάτητο. Τὰ πρόβατα, γεμάτα ἐμπιστοσύνη, τὸν ἤκουαν. Ἐγνώριζαν πᾶς ἀκόμη καὶ τὸν ἦχο τῆς φωνῆς του. Κι' ἐκεῖνος ὁμως τὰ ἐγνώριζε ἓνα-ἓνα καὶ τοὺς εἶχε δώσει κι' ἀπὸ ἓνα ὠραῖο ὄνομα. Ἐκεῖ μέσα στὴν μοναξιά τῶν ἀγρίων βουνῶν ὠμιλοῦ-

σε πρὸς αὐτὰ καὶ κάποτε, σὰ νὰ καταλάβαιναν ἐκεῖνα, ἀπεκρίνοντο βελάζοντας.

Ἐκεῖνο τὸ καλοκαίρι τὸ βουνὸ ἦτο μαγευτικό. Εἶχε βρέξει πολὺ καὶ τὸ χορτάρι ἦτο πλούσιο καὶ τρυφερό. Εὐωδίαζε ὁ τόπος ἀπὸ τ' ἀγρία λουλούδια. Βγῆκε καὶ ἐκεῖνο τὸ πρωΐ, μόλις ἐφάνη τὸ πᾶν φῶς, ὁ βοσκὸς ἀπὸ τὸ μαντρί, ὅπου ἐφύλασσε τὰ πρόβατα. Ἐστάθη στὴν πόρτα κι' ἕνα-ἕνα τὰ ἐμέτρησε πάλι:

— Ἐκατὸν!, εἶπεν εὐχαριστημένος, ὅταν ἐτελείωσε τὸ μέτρημα. Ὡραία, πᾶμε τώρα γιὰ βοσκή. Καὶ ἐξεκίνησαν. Τί γλυκεῖα, τί ὁμορφὴ ἡμέρα! Ὁ βοσκὸς ἔβγαλε ἀπὸ τὸ δισάκι του καὶ τὴν φλογέρα καὶ ἐνῶ τὰ πρόβατά του ἔβοσκαν ἤρχισε νὰ παίξει γλυκοὺς σκοποὺς. Τὰ καταρράχια ἀντιλάλησαν καὶ τὰ πουλιὰ ἤρχισαν κι' ἐκεῖνα νὰ κελαηδοῦν.

Ἦλθε τ' ἀπόγευμα. Τ' ἀρνία ἀκόμη ἔτρωγαν. Ἐνα ἀπὸ αὐτά, λαίμαργο, εἶδε πρὸ πέρα τρυφερή, ὠραία χλόη. Ἀπτεμακρύνθη λίγο, εὐχαριστημένο πού ἦτο μοναχό. Ἐτρώγε ἀχόρταγο.

— Δὲν θὰ ξαναβρῶ τέτοιο ὠραῖο χορτάρι!, ἔλεγε κι' ὅλο προχωροῦσε πρὸ πέρα. Χωρὶς νὰ τὸ καταλάβῃ, ὅταν ὁ ἥλιος ἔπεσε, βρέθηκε πολὺ μακρινὰ ἀπὸ τὸ κοπάδι τόσο, πού δὲν ἤκουεν οὔτε τὰ κουδούνια του.

— Δὲν πειράζει!, σκέφθηκε. Θὰ γυρίσω γρήγορα. Γνωρίζω τὸν δρόμο. Καὶ συνέχισε νὰ προχωρῇ βόσκοντας. Σὲ λίγο ὅμως ἤρχετο ἡ νύκτα καὶ θέλησε νὰ γυρίσῃ. Ἐμαξε νάβρῃ τὸν δρόμο. Δὲν μποροῦσε. Τότε, τρομαγμένο ἤρχισε νὰ τρέχῃ ἐδῶ κι' ἐκεῖ, νὰ πληγώνεται μέσα στὶς ἀγκαθίδες. Ὁ φόβος, μήπως συναντήσῃ κανένα λύκο τοῦ ἔσφιγγε τὴν καρδιά. Ἦρχισε νὰ βελάζῃ. Εὐρίσκετο ὅμως τόσο μακρινὰ ἀπὸ τὸ κοπάδι, πού δὲν τὸ ἤκουσεν ὁ καλὸς βοσκός.

Ἐν τῷ μεταξύ, παιδιὰ, ὁ βοσκὸς εἶχεν ὀδηγήσει τὰ ἄλλα πρόβατα στὸ μαντρί. Τὴν ὥρα, πού ἐμπαιναν, ἐστάθη στὴν πόρτα καὶ τὰ ἐμέτρησεν ὅπως συνήθιζε. Ὅταν ὑπέρασαν ὅλα, ὁ βοσκὸς ἔμεινε στενοχωρημένος.

— Εἶναι ἐνενηντα ἑννέα!, εἶπε. Μοῦ λείπει ἕνα. Τὰ ξαναμέτρησε. Πάλι τὰ βρῆκε 99.

— Κάπου χάθηκε τὸ προβατάκι μου, συλλογίσθηκε ἀνήσυχος. Πρέπει νὰ τρέξω νὰ τὸ εὔρω. Ἀσφάλισε προσεκτικὰ τὴν

πόρτα τοῦ μαντριοῦ καὶ πῆρε βιαστικὸς τὸ δρόμο μέσα στὴν νύκτα.

— Ἀχ, καὶ νὰ μὴ ἔπαθε τίποτε!, ἐσυλλογίζετο Νὰ μὴ τὸ βρῆκε ὁ λύκος, νὰ μὴ ἔπεσε σὲ κανένα γκρεμό! Καὶ ἐτάχυνε τὸ βῆμα του.

Ὅταν ἔφθασε στὸν τόπον τῆς βοσκῆς, ἤρχισε νὰ ψάχνῃ. Πού καὶ πού, ἔβγαζε μιὰ φωνὴ καὶ τὸ καλοῦσε μὲ τὸ ὄνομά του. Τίποτε ὅμως! Ξαφνικά, ἐκεῖ πού ἔβγαχνε, ἤκουσε ἕνα βέλσασμα ἀπὸ μακριὰ. Ἐτρεξε. Ἦτο τὸ προβατάκι του. Ἐσκυψε κι' ἀνοίξε τὴν ἀγκαλιά του. Τὸ καυμένο χώθηκε μέσα τῆς τρέμοντας ἀπὸ τὸ φόβο του. Τὸ σήκωσε ὁ καλὸς βοσκὸς καὶ πῆρε τὸν δρόμον τῆς ἐπιστροφῆς.

— Μὴν τὸ ξανακάμεις, προβατάκι μου, τοῦ ἔλεγε στὸ δρόμο. Ἐφθασαν στὸ μαντρί, ἄλειψε μὲ λάδι τὶς πληγὲς τοῦ ὁ καλὸς βοσκός. Ἦτο τόσο χαρούμενος, πού ξανάβρε τὸ χαμένο πρόβατο, ὥστε δὲν ἐκρατήθη. Ξύπνησε τοὺς ἄλλους ποιμένας ἀπὸ τὰ γειτονικά μαντριά νὰ χαροῦν μαζί του.

— Καταλαβαίνεις τώρα, Τάκη μου, εἶπεν ὁ παπποῦς, πῶς χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ κανεὶς μπορεῖ νὰ βρεθῇ μπροστὰ σὲ μεγάλους κινδύνους;

— Naί, παπποῦ!, ἀπεκρίθη ὁ Τάκης. Ἀλλὰ ὑπάρχει ὁ καλὸς βοσκός. Ἐκεῖνος θὰ σώσῃ τὸ χαμένο πρόβατο.

— Ἐρεῖς ποῖος εἶπε τὴν ἱστορίαν αὐτή; ἠρώτησε χαμογελῶντας ὁ παπποῦς. Καὶ ἔρεῖς τί ἔννοεῖ; Γιατὶ αὐτὴ ἡ ἱστορία εἶναι «παράβολη», δηλαδὴ ἄλλα λέγει καὶ ἄλλα ἔννοεῖ.

ΕΜΒΑΘΥΝΣΙΣ. Ἐσεῖς ξέρετε, παιδιὰ; (...) Τὴν εἶπεν ὁ Χριστὸς μας, πολὺ σωστά. Καὶ ποῖος ἀπὸ σὰς μπορεῖ νὰ βρῇ τί ἔννοεῖ; (...) Ποῖος εἶναι ὁ Καλὸς Βοσκός; (...) Μάλιστα, ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς. Πρόβατα ποῖοι εἶναι; (...) Ἐμεῖς οἱ ἄνθρωποι, οἱ Χριστιανοί. Καὶ ποῖος εἶναι χαμένο πρόβατο; (...) Ὁ Χριστιανὸς ἐκεῖνος, πού ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὸν Χριστό, τὸν Καλὸ Βοσκό, καὶ μὲ τὴν ἀμαρτία συντροφιά βαδίζει στὴν καταστροφὴ. Θέλει ὅμως ὁ Χριστὸς νὰ καταστραφoῦν οἱ ἄνθρωποι, παιδιὰ; (...) Ὁχι, βέβαια. Καὶ τί κάνει; (...) Σὰν τὸν Καλὸ βοσκό, μᾶς ἀναζητεῖ, τρέχει νὰ μᾶς γλυτώσῃ γιατί τί θέλει, τί ποθεῖ; (...) Τὴν σωτηρίαν μας, πολὺ σωστά. Τί διδασκόμεθα, λοιπὸν ἀπὸ τὸ σημερινὸ μας μάθημα;

ΔΙΔΑΓΜΑ. Ὁ Κύριος ποθεῖ τὴν σωτηρίαν μας.

Στὸ Εὐαγγέλιον ἀναφέρεται:

ΡΗΤΟΝ. «Ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἦλθε ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολλώλον» (Λουκ. ιθ', 10). Δηλαδή, ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, ὁ Χριστὸς, ἦλθε στὴν γῆ γιὰ νὰ ζητήσῃ, νὰ ψάξῃ νὰ βρῇ καὶ νὰ σώσῃ τὸν χαμένο, τὸν ἀμαρτωλὸ ἀνθρώπο. Ἄς ἐπαναλάβῃ κάποιος τὸ Ρητόν (...) Πῶς τὸ ἐρμηνεύουμε; (...) Μάλιστα.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ. Ἄν, ἀγαπητὰ παιδιά, δὲν ἤρχετο ὁ Χριστὸς μας στὸν κόσμον αὐτόν, γιὰ νὰ διδάξῃ καὶ μὲ τὸ σταυρικό Του θάνατο καὶ τὴν ἀνάστασί Του νὰ μᾶς σώσῃ, θὰ ἐξούσαμε μέσα στὴν ἀπελπίσῃ, στὸν πόνο καὶ στὴν ἀμαρτία. Αὐτὸ ὅμως τὸ βαθὺ σκοτάδι ἦλθεν Ἐκεῖνος καὶ τὸ διέλυσε καὶ ἐγέμισε τὶς καρδιὲς τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ φῶς καὶ χαρὰ. Βέβαια καὶ τώρα οἱ Χριστιανοὶ ἀμαρτάνουν. Ὁ σατανᾶς προσπαθεῖ νὰ τοὺς καταστρέψῃ. Ὅμως ὁ Κύριος, ὅπως εἴπαμε, ποθεῖ τὴν σωτηρίαν μας. Καὶ κατὰ ποῖον τρόπον δείχνει, παιδιά, ὁ Χριστὸς πῶς ποθεῖ νὰ μᾶς σώσῃ; (...) Πρῶτα-πρῶτα, μᾶς δίδει εὐκαιρίες γιὰ νὰ κάνουμε καλὰ πράξεις. Ἡμπορεῖτε νὰ μοῦ εἰπῆτε μερικὲς ἀπὸ αὐτὰς τὶς εὐκαιρίες; (...) Ὡραία. Τέτοιες εὐκαιρίες δὲν πρέπει νὰ τὶς ἀφήνωμε νὰ φευγουν ἀχρησιμοποίητες ποτέ. Ὑστερα μᾶς δίδει αἰσθήματα ἁγία, σκέψεις καλές. Εἶναι ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ, παιδιά, μέσα μας ποὺ πολλὰς φορὲς ἀκούεται δυνατὰ καὶ δὲν σᾶς ἀφήνει νὰ κάμετε τὸ κακό. Ὑστερα βοηθεῖ τὸν ἀμαρτωλὸ ἀνθρώπο νὰ μετανοίωσῃ. Καὶ τί ἔδωκεν ὁ Κύριός μας γιὰ ἐκεῖνους ποὺ μετανοοῦν; (...) Τὸ μυστήριον τῆς ἱερᾶς Ἐξομολογήσεως. Κοι κατόπιν; (...) Τὸ μυστήριον τῆς Θεῆς Εὐχαριστίας. Μὲ τὴν σταυρική Του θυσία, θυσία ποὺ ἐπαναλαμβάνει πρὸς χάριν μας σὲ κάθε Θεῖα Λειτουργία, ὁ Χριστὸς ἔδειξε πῶς εἶναι ὁ Καλὸς Βοσκός, ποὺ θυσιάζει καὶ τὴν ζωὴ Του ἀκόμη γιὰ τὴν σωτηρίαν τῶν προβάτων Του, τῶν ἀνθρώπων. Θεὸς ἐκεῖνος, ἐταπεινώθη, ἐγένεν ἀνθρώπος, ἔζησε σὺν ἡμῶς, περπατῶντας στὴν γῆ αὐτὴ καὶ ἐθυσιάσθη γιὰ νὰ μᾶς σώσῃ.

Ὁ ἴδιος λέγει στὸ Εὐαγγέλιον καὶ μιὰ ἄλλη ὥραία παραβολή: Εἶχε μιὰ γυναῖκα δέκα δραχμὲς καὶ τὶς ἐφύλασσε προσεκτικὰ, γιατί ἤθελε νὰ ἀγοράσῃ κάτι ἀπαραίτητο γιὰ τὸ σπίτι της. Μιὰ ἡμέρα ὅμως, ἐκεῖ ποὺ τὶς μετροῦσε, διεπίστωσε πῶς τῆς ἔλειπε μία. Μέσα στὸ μαντῆλι δὲν ἦσαν παρὰ 9 δραχμὲς. Ἀνήσυχη, δὲν χάνει καιρὸ. Ἀνάβει ἓνα μεγάλο φῶς καὶ παίρνει τὴν σκούπα. Κι' ἀρχίζει, προσεκτικὰ, μὲ πολλὴν ὑπομονὴ νὰ σκουπίζει καὶ νὰ ψάχνῃ σ' ὅλο τὸ σπῆτι της, ἕως ὅτου εὐχαριστημένη εὗρῃ τὴν δραχμὴν. Κι' ὅπως ὁ ποιμὴν, ποὺ ὅταν εὗρῃ τὸ χαμένο πρόβατο ἐφώνασε τοὺς ἄλλους βοσκούς γιὰ νὰ χαροῦν καὶ νὰ πανηγυρίσουν, ἔτσι κι' ἡ γυναῖκα ἐκεῖνη βγῆκε ἀμέσως, χαρούμενη καὶ ἀνακουφισμένη νὰ τὸ εἰπῇ στὶς γειτόνισσες, πῶς εἶχε χάσει μιὰ δραχμὴ καὶ τὴν ξαναβρῆκε.

Μᾶς ἀγαπᾷ τόσο ὁ Χριστὸς, παιδιά, ποὺ ἡ τόση ἀγάπη Του θὰ ἔπρεπε νὰ ραγίσῃ τὴν καρδιά μας. Ἄλλος θὰ εἶλε...

— Ἄς ἔχασα τὸ ἓνα. Μοῦ μένουν τὰ 99! Ὅμως ἐκεῖνος γνωρίζει πῶς μιὰ ψυχὴ σωσμένη ἀξίζει πολλὰ. Κι' ὅταν ἓνας ἀμαρτωλὸς μετανοῇ καὶ σώζεται, γίνεται ἀληθινὸ πανηγύρι στὸν οὐρανόν.

Ὁ Χριστὸς, παιδιά, ποθεῖ τὴν σωτηρίαν σας. Κι' ἐσεῖς πιστεῦτε πῶς θέλετε νὰ σωθῆτε! (...) Σωστά. Πρέπει, λοιπόν, νὰ βοηθήσετε τὸν Χριστὸ νὰ σᾶς σώσῃ. Καὶ πῶς θὰ τὸν βοηθήσετε; (...) Φροντίζοντας ν' ἀκούετε τὴν φωνὴν Του, ἐφαρμόζοντας τὸ θέλημα Του, ἀγωνιζόμενοι ἐναντίον τῶν πειρασμῶν, ποὺ δημιουργεῖ ὁ σατανᾶς, καὶ χρησιμοποιοῦντας ὅλες τὶς εὐκαιρίες, ποὺ σᾶς δίδει ὁ Θεός, γιὰ νὰ κάνετε καλὰ πράξεις. Κι' ἀκόμη, πρέπει νὰ εὐρίσκεισθε κοντὰ στὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας μας. Νὰ ἐξομολογήσῃτε καὶ νὰ κοινωνήτε τακτικὰ. Τότε ὁ Χριστὸς θὰ χαίρεται, θὰ σᾶς βοηθῇ καὶ θὰ σᾶς λυτρώσῃ.